

משרד החינוך
המינהל למדע ולטכנולוגיה
הפיקוח על מגמת הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים
ומגמת מערכות בקרה ואנרגיה

מגמת הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים

תכנית הלימודים בהתמחות

מערכות מחשוב ובקרה

תכנית הלימודים בחלופה

תכנית לימודים ייחודית

סמל מקצוע 11.205

עדכון: ינואר 2007
מהדורה להערות

רציונל

מדיניות משרד החינוך בשנים האחרונות מדגישה את הצורך להעניק אוטונומיה לבתי הספר. עידוד אוטונומיה בית-ספרית נעשה מתוך אמונה שצוות בית הספר, המכיר את צרכי התלמידים, מסוגל לפתח ולנסח תפיסת עולם חינוכית, לגבש על פיה תכנית לימודים בית-ספרית, ולהתאים את שיטות ההוראה, שיטות ההערכה ואת הזדמנויות הלמידה לסיטואציה הבית-ספרית.

תכנית לימודית ייחודית מאפשרת לבתי הספר להביא לידי ביטוי את המאפיינים השונים והמיוחדים שלו. ייחודיות בית הספר יכולה להתבטא, בין השאר, באחד, או יותר מהמאפיינים הבאים: בבית הספר מלמדים מורים בעלי התמחות בתחומים טכנולוגיים ייחודיים, בבית הספר קיים ציוד מתקדם שניתן להשתמש בו, תלמידי בית הספר בעלי עניין ויכולת להתמודד עם מטלות ומשימות מורכבות ומאתגרות. תכנית הלימודים הייחודית חייבת להכיל מרכיבים עיוניים והתנסותיים שזיקתם רבה לנושאים הנדרשים בלימודי ההתמחות.

להלן מספר פסקאות הלקוחות מתוך חוזר מנכ"ל - תכניות לימודים ייחודיות תשס"ד / 2.

תכניות לימודים ייחודיות – הגדרה

תכנית לימודים ייחודית היא תכנית שבית ספר יוזם ומפתח בעצמו, או בשיתוף עם גורם חיצוני.
כאשר ביה"ס מפתח תכנית עם גורם חיצוני, יהיו מורי ביה"ס הנוגעים בדבר שותפים בתהליך פיתוחה ובהערכתה.
תכנית לימודים ייחודית תתבסס על רעיון תכני או מתודי אשר מקנה לה צביון ייחודי משלה, ותהיה בעלת ערך חינוכי-תרבותי.
התכנית תהיה בעלת זיקה למטרות החינוך התקפות, והולמת בתכניה ובמידת העמקתה את הנדרש בתכניות הלימודים מטעם משרד החינוך התרבות והספורט.
תכנית ייחודית מאפשרת התמקדות בתחום דעת אחד או במספר תחומי דעת בין אם הם נלמדים בחטיבה העליונה או שאינם נלמדים בה.
תכנית לימודים ייחודית ניתנת להפעלה באמצעות חומרי למידה קיימים או באמצעות חומרים שיפותחו על ידי צוות המפתחים והמורים בבית הספר

¹ לא ייתן אישור לאימוץ תכנית ייחודית שפותחה מחוץ לבית הספר.

מבנה תכנית לימודים ייחודית

הצעת תכנית לימודים ייחודית תכלול את המידע ואת המרכיבים הבאים :

דברי רקע, ציון הסיבות וההנמקות לפיתוח התכנית.
התפיסה הרעיונית של התכנית (רציונל התכנית המתייחס להיבט התוכני ולהיבט החינוכי-ערכי-רגשי). בתפיסה הרעיונית תבאנה לידי ביטוי מטרות העל של התכנית המוצעת.
הבהרת ייחודיותה של התכנית (בתחומים שיש בהם תכניות מטעם משרד החינוך יובהר במה שונה או מה מוסיפה תכנית זו על התכנית הרשמית).
פרוט המטרות האופרטיביות של התכנית – בתחום ידע התוכן ובתחום כישורי למידה וחשיבה (וכישורים נוספים בהתאם לתכנית).
פרוט הרעיונות המרכזיים והמושגים המרכזיים של התכנית.
פרוט והסבר של אסטרטגיות ההוראה-למידה ודרכי ההערכה המתוכננות בהלימה לרציונל ולמטרות התכנית.

מפרט התכנים של התכנית לפרקיה (כל פרק יתוכנן להיקף של עד חמש שעות). מפרט התכנים יצביע על הקשר למטרות ועל הקשר לאסטרטגיות הוראה למידה – הערכה

רשימה ביביליוגרפית חובה לתלמיד לכל אחד מנושאי התכנית, ובה ציון מפורט של הפרקים או של מספרי עמודים בכל אחד מן הפריטים שברשימה. פירוט דרכי ההערכה הסופית של הישגי התלמידים על פי התכנית : שאלון בחינת בגרות, עבודות סיום, שילוב דרכי הערכה חלופיות וכו'. (ראה פרוט נוסף והסבר בסעיף ו' גדול בהמשך).

הצעת התכנית שתוגש לבדיקה ואישור תכלול שאלון בחינה ותשובון, או דף קריטריונים להערכת עבודה. כמו כן תצורף תכנית מובנית להדרכה בכתיבת עבודה, עבור אותם תלמידים שהערכת הישגיהם תיעשה על פי עבודה. אם בית הספר החליט לפתח דרכים חלופות להערכת השגי הלומדים בתכנית, יציין כמה מטלות יגיש התלמיד בכל שנה, מה טיבן וסוגן של המטלות, מהן הדרישות מכל מטלה, כיצד תוערך כל מטלה ומה יהיה משקלה היחסי בשקלול הציון הסופי.

ההערכות להפעלה

בית ספר המעוניין להפעיל את התכנית יכין תכנית לימודים מפורטת בהיקף שעות המתאים ויפנה למפמ"ר לאישור התכנית.